

*

Gepersonaliseerd onderwijs voor meer- en hoogbegaafde kinderen en jongeren

Schoolplan
Sanyu Basisonderwijs
Sanyu VO
2022-2025

Eigenheid – Flexibiliteit – Persoonlijke ontwikkeling – Plezier – Erkenning

“Bij Sanyu geloven we in gepersonaliseerd onderwijs. Onderwijs met de volledige aandacht voor de doelgroep, rekening houdend met de zijnskenmerken, ruimte voor autonomie en regie voor het leren en met aandacht voor de individuele leerbehoefte die voor elk kind en jongere anders is”.

Sanyu Onderwijs, **eigen-wijs** onderwijs, september 2022

* Sanyu betekent drie keer geluk

Inleiding

In 2017 zijn wij gestart als kleinschalige, particuliere - niet commerciële – basisschool vanuit de visie om meer- en hoogbegaafde kinderen gepersonaliseerd onderwijs te bieden. Dit met de volledige aandacht voor deze doelgroep, rekening houdend met de zijnskenmerken, ruimte voor autonomie en regie voor het leren en de individuele leerbehoefte die voor elk kind anders is.

Anno 2022 zijn we zover dat we durven te zeggen dat ons concept werkt en dat er behoefte aan is. Sanyu ziet zichzelf als een lerende organisatie: we vinden dat ons persoonlijke onderwijs altijd moet groeien en bloeien. IN het voorjaar van 2022 zijn de voorbereidende activiteiten voor de voortgezet onderwijs lesgroep opgestart. Vanaf augustus 2022 kent Sanyu ook een onderbouw lesgroep.

Locatie

Sanyu Onderwijs is gevestigd aan de Korte Verspronckweg 7-9 in Haarlem, een herontwikkellocatie van de gemeente Haarlem. De school beschikt in dit verzamelgebouw over verschillende werkruimten met individuele werkplekken, instructieplekken, groepsplekken en ontspanplekken, een buitenspeelruimte en een gymzaal.

Inhoudsopgave

Inleiding

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Sanyu Onderwijs

- * De doelgroep van Sanyu
- * Missie
- * Visie
- * Kernwoorden

Hoofdstuk 2: Onderwijs

- * Persoonlijke doelen
- * Inleiding Burgerschap bij Sanyu
- * Pedagogiek en didactiek
- * Visie Burgerschapsonderwijs bij Sanyu
- * Wereldwijs de maatschappij in: Het Hoe van Burgerschapsonderwijs bij Sanyu
- * Wereldwijs Onderwijs en Burgerschap binnen de (jaar)planning
- * Voortgang
- * Indeling onderwijs
- * Psycho-educatie
- * Sociaal welbevinden
- * De Basisschool
- * Het Voortgezet Onderwijs
- * Aannamebeleid
- * Ouderbetrokkenheid
- * Samenwerking met bedrijven en professionals
- * Vrije dagen en feestdagen

Hoofdstuk 3: Toekomst

- * Regulier of particulier
- * Sanyu als onderneming
- * Communicatie en crowdfunding
- * Inrichting gebouw en aanschaf leermiddelen
- * Personeel

Hoofdstuk 4: Over Hoogbegaafdheid

- * Het begrip hoogbegaafdheid
- * Vanuit de theorie
- * Succesvol onderwijs

Bijlagen

- * Bijlage 1 Uitwerking burgerschap gerelateerd aan de jaarplanning en Wereldwijd Onderwijs
- * Bijlage 2 Toelichting/ Samenvatting Wereldwijd Sanyu Wereldwijd
- * Bijlage 3 Kerndoelen/ Check burgerschap in Wereldwijd Periodes.

Hoofdstuk 1: Sanyu Onderwijs

De doelgroep van Sanyu Onderwijs

Kinderen en jongeren waarvoor het reguliere onderwijs niet (volledig) volstaat, omdat sprake is van een specifieke leer- of begeleidingsbehoefte gerelateerd aan anders denken en leren en (hoog)begaafdheid.

Missie

Wij bieden en begeleiden onderwijs voor meer- en hoogbegaafde kinderen en jongeren waarbij iedereen wordt uitgedaagd om zich op eigen wijze te ontwikkelen. **Eigen-wijs** onderwijs!

Visie

Onze begeleiding en ons onderwijs voor meer- en hoogbegaafde kinderen en jongeren is gebaseerd op expertise en ervaring en stelt (de ontwikkeling van) het de leerling centraal.

De behoefte van de kinderen en jongeren zijn uitgangspunt van wat we doen waarbij vanuit herkenning en erkenning van en voor hoogbegaafde kinderen en jongeren ruimte is voor creativiteit, flexibiliteit en eigenheid in leren en onderwijzen. We bieden gepersonaliseerd onderwijs waarbij iedereen zich in zijn eigen tempo en aansluitend bij de eigen behoefte kan ontwikkelen.

We willen dat kinderen en jongeren met plezier naar school gaan en zich ontwikkelen en dat vanuit autonomie en bewustzijn doen. We stimuleren hen hun talenten te ontdekken en bewust in te zetten en de uitdaging aan te gaan zich sociaal, emotioneel, creatief en cognitief te ontwikkelen, zodat ze nu en later op een aangename manier kunnen deelnemen aan de maatschappij.

We besteden bewust aandacht aan onderpresteren, het leren leren, mindset en de vaardigheden die nodig zijn om tot ontwikkeling te komen. Leerlingen leren bijvoorbeeld te plannen, doelen stellen, op te starten en te evalueren en ervaren dat ontspanning, creativiteit en beweging naast de cognitieve aspecten belangrijk zijn. De nadruk op cijfers is lager dan op de meeste reguliere scholen. Dat wil niet zeggen dat er geen aandacht is voor voortgang en groei in leerresultaten. Hier besteden we in meerdere voortgangsgesprekken in een jaar juist meer aandacht aan. We geven bewust en gericht feedback op de vooruitgang en stellen de leer- en ontwikkeldoelen periodiek bij. Daarbij gelden de binnen het onderwijs vastgestelde leerlijnen en einddoelen aangevuld met persoonlijke ontwikkelmogelijkheden als uitgangspunt van de begeleidingslijn.

Alle leerlingen worden passend bij hun niveau van leren actief betrokken bij het vormgeven van hun eigen ontwikkeltraject en kunnen zich op eigen wijze ontwikkelen tot zelfstandige en sociale deelnemers aan de samenleving. Leerlingen kunnen alleen leren als ze zich veilig en intrinsiek gemotiveerd voelen. Het is belangrijk dat ze invloed hebben op wat ze doen en dat ze doen wat bij hen past en nodig is. Het leerproces vindt niet altijd lineair plaats. Leerlingen werken in een individuele lijn, werken samen en werken soms met lesstof op verschillende groepsniveaus.

Een leerling die de school tussentijds verlaat, loopt niet altijd gelijk met de leerlijn behorend bij zijn leeftijdsgroep binnen het reguliere onderwijs (waar wordt ingedeeld op leeftijd en alle leerlingen in de basis een gelijke leerlijn volgen). Een leerling binnen Sanyu zal deels voorlopen en vooruitwerken en mogelijk op onderdelen een stukje “achterlopen, omdat iets bijvoorbeeld nog niet in zijn leerlijn is gevolgd of is aangeboden. Doelstelling is dat een leerling altijd aansluiting heeft op het reguliere onderwijs en de overstap kan maken naar een passende vervolgopleiding. Alle leerlingen werken daartoe met een gepersonaliseerd leerplan en ontvangen daarbij individueel coaching op hun eigen leerdoelen. Leerlingen werken zelfstandig, individueel en met medeleerlingen aan vak inhoud en vakoverstijgende vaardigheden. Verrijking maakt vanuit thema's en naar wens deel uit van het leerplan.

Samen werken leerlingen, leerkrachten, ouders en andere begeleiders aan de persoonlijke ontwikkeling en plezier in het leren. De leerlingen krijgen deskundige en betrokken ondersteuning.

De mensen die bij Sanyu werken hebben hart voor hoogbegaafde kinderen en jongeren en vinden het belangrijk zichzelf te blijven ontwikkelen. Zij volgen de ontwikkelingen binnen hun vakgebied actief. Ouders geven input vanuit de ervaringen en gesprekken die zij met hun kinderen thuis hebben, denken mee over de inhoud en vormgeving van de persoonlijke leerlijn van hun kind, maar hebben geen beslisbevoegdheid inzake de feitelijke schoolloopbaan.

Het gepersonaliseerde onderwijs is uniek omdat:

- het uitgaat van de eigenheid van elk kind en jongere, het leren van de leerlingen staat centraal
- het leren op maat biedt door te werken met een brede keuze aan les- en oefenmateriaal
- het leerprogramma moet voor iedereen uitdagend, haalbaar en gedegen zijn.
- het onderwijs wordt ingericht in heterogene leerling groepen
- we de ambitie hebben een volledig doorlopende leerlijn te realiseren voor peuters, kleuters, basisschool leerlingen en leerlingen op het voortgezet onderwijs.

Kernwoorden

De kernwoorden behorend bij onze visie zijn:

Eigenheid, Flexibiliteit, Persoonlijke ontwikkeling, Plezier en Erkenning.

Hoofdstuk 2: Onderwijs

De Stichting Sanyu Onderwijs in Haarlem biedt onder de naam “Sanyu Onderwijs” particulier basisonderwijs en onder de naam “Sanyu VO” particulier voortgezet onderwijs voor meer- en hoogbegaafde leerlingen tussen de 4 en 18 jaar. De inrichting en aansturing van de schoolorganisatie, organisatiestructuur en cultuur zijn gericht op het begeleiden, ondersteunen en faciliteren van samen leren en werken en de normen en waarden van school zijn daarin richtinggevend voor alle betrokkenen.

Op veel scholen bepaalt de lesmethode de concrete invulling van het onderwijsprogramma, waardoor er in onze ogen te weinig ruimte is voor de specifieke behoeften van elke leerling.

Bij Sanyu is daarom niet de methode het uitgangspunt, maar worden onderwijsactiviteiten ingevuld aansluitend bij de leer- en begeleidingsbehoefte en de leerplannen van de leerlingen. Ouders worden daarbij nadrukkelijk uitgenodigd hun visie op de leerbehoefte van hun kinderen te verwoorden en zijn ondersteunend in het werken aan de leerdoelen.

Persoonlijke doelen

Iedere leerling werkt vanuit een eigen leerplan en is medeverantwoordelijk voor zijn leren en het leren leren (studievaardigheden). Hij werkt op zijn manier en in een eigen tempo aan de basis, maar ook aan de verrijking, verbreding en verdieping. De digitale leeromgeving vormt samen met het leerplan de basis van het leren en maakt het mogelijk zowel lineair als niet lineair te werken.

Begeleiding en voortgang

De leerkracht en docenten hebben een regierol en zijn ondersteunend aan de lerende leerling. Op basis van de resultaten op de “oude” school en ervaringen in de eerste weken bij ons op school wordt een individueel ontwikkelplan opgesteld dat de basis is in de ontwikkeling en begeleiding en voortgang.

- In een jaarcyclus van meerdere gesprekken (vaker of minder op afspraak tussen ouders, leerling en school) wordt in een beeldvormend voortgangsgesprek stilgestaan bij de afgelopen periode en vooruitgekeken naar de komende periode.
- De leerling ontwikkelt eigenaarschap op zijn leren door deze gesprekken mede voor te bereiden en vorm te geven.
- De leerling laat vooruitgang zien in het leren en behaalt de gestelde doelen met aantoonbare bewijzen in een portfolio en door middel van methode gebonden en methode onafhankelijke activiteiten en toetsen.
- Versnellen is geen doel op zich, maar kan soms wenselijk of noodzakelijk zijn in het ontwikkelingsproces van de leerling.

Inleiding Burgerschap bij Sanyu

Ondanks de verscherpte aandacht binnen het onderwijs voor de doelgroep meer- en hoogbegaafde kinderen en jongeren komt een deel van hen nog steeds niet goed tot zijn recht. Door gebrek aan gerichte persoonlijke aandacht, het onvoldoende erkennen van de behoefte aan autonomie van de en/ of het niet (voldoende) onderkennen van de (sterk) afwijkende andere (cognitieve) behoeften en mogelijkheden van de leerling in combinatie met de voornamelijk gestandaardiseerde leerwegen past het onderwijs hen niet of niet goed. Des te belangrijker om met de leerlingen stil te staan bij dat wat voor hen zo belangrijk, maar niet altijd vanzelfsprekend is: Op een positieve manier deel uit (kunnen) maken van de Nederlandse maatschappij.

Kernwaarden Sanyu*	Democratische Basiswaarden van Nederland
Eigenheid (in doen en laten)	Vrijheid
Flexibiliteit (in denken en doen)	Solidariteit
Persoonlijke ontwikkeling (passend bij identiteit, zijn en voorkeursstijl)	
Plezier (bij dat wat je doet)	
Erkenning (van jezelf en de ander)	Gelijkwaardigheid

Veiligheid en respect

Binnen Sanyu koppelen we bij het begeleiden van onze “unieke” leerlingen (hoogbegaafde) leerlingen de Kernwaarden van Sanyu met de Democratische basiswaarden die in Nederland zijn afgesproken. Samen vormen zij het fundament waarop we ons handelen baseren en verantwoorden.

Jezelf veilig voelen en vrijheid ervaren in denken en doen (autonomie) zijn belangrijke voorwaarden om tot (persoonlijke) ontwikkeling te komen. Door elkaars opvattingen en gedragingen en de onderlinge verschillen bewust te (leren) kennen en te handelen vanuit de basisafpraak dat je elkaar vanuit je persoonlijke mening nooit afwijst en het erover eens bent dat je met elkaar omgaat vanuit gelijkwaardigheid en met een stevig portie respect, krijgen en ervaren leerlingen ruimte. We zijn ons daarbij zeer bewust van de eerder opgedane (soms erg negatieve) ervaringen binnen het onderwijs of met andere kinderen (pesten en anders voelen) en we komen een brede diversiteit aan opvoedings- en cultuuraspecten tegen die leerlingen thuis en in de nabije omgeving hebben meekrijgen. Elke week is er individueel contact tussen leerling en coach en wordt het welzijn van de leerling besproken. Als team hebben we een voorbeeldrol en zijn we te allen tijde aanspreekbaar op ons handelen, we vragen leerlingen daarom regelmatig ook mondeling om feedback naar het team. Eén keer per jaar mogen leerlingen over de individuele teamleden “een rapport” invullen.

Op Sanyu kan en mag je jezelf zijn.

(Hoogbegaafde) kinderen en jongeren spiegelen zich in eerste instantie aan hun omgeving, omdat ze erbij willen horen. Veel van onze leerlingen voelen zich binnen reguliere scholen echter nog steeds anders en eenzaam en missen de verbinding met anderen. Leren omgaan met je zelf en de anderen in een wereld waar jij je niet altijd bij voelt passen en het jezelf kunnen en mogen zijn, is daarom een van de aandachtspunten voor de begeleiding van onze leerlingen.

Pedagogiek en didactiek

De pedagogische en didactische werkwijze van medewerkers van Sanyu zijn ondersteunend in het realiseren van de doelen waarbij het leerproces van de leerlingen centraal staat. Coaches zijn sociaal betrokken en in staat tot het invullen van verschillende begeleidingsrollen. Zij wisselen hun rollen van coach, regisseur, producent of instructeur binnen het leerproces passend bij de behoefte van de leerling. Vertrouwen is essentieel om (weer) op een positieve manier in het “leren” te kunnen staan. Een goede relatie met de leerkracht en andere bij het onderwijs betrokken personen is daarin belangrijk.

Aansluitend bij hun behoeften bieden we leerlingen een veilige, aangename en uitdagende leeromgeving die ruimte biedt om zelf invloed uit te oefenen op zijn/haar leerprocessen en stimuleert het zich verantwoordelijk voelen voor het eigen gedrag en leerresultaten. De omgeving moet de kinderen actief betrekken bij het leren, hen motiveren om te leren en ruimte bieden voor sociale interactie.

Het uitgangspunt van het handelen is altijd de vraag wat de leerling nodig heeft om een volgende stap in zijn ontwikkeling te kunnen zetten. De begeleiding zal immers op de verschillende wijzen van leren moeten worden afgestemd. We gebruiken daarbij een ondersteunend leerlingvolgsysteem, waarin ook de sociaal emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerlingen wordt geregistreerd en gevolgd.

De leerling voert een betere regie over zijn eigen leerproces als hij zich betrokken en gewaardeerd voelt. In ons handelen hanteren we de volgende drie pedagogische basisbehoeften als uitgangspunt:

- de behoefte aan autonomie: leerlingen willen zelf invloed hebben en keuzen kunnen maken m.b.t. hetgeen zij leren
- de behoefte aan veiligheid en acceptatie: als leerlingen zich geaccepteerd weten en vertrouwen voelen zullen zij zich beter kunnen ontwikkelen
- de behoefte vertrouwen te hebben in het eigen kunnen. Zelfvertrouwen stimuleert onderzoek en volharding in het werken.

Visie Burgerschapsonderwijs bij Sanyu

De leerlijn Burgerschap staat in de visie van het team van Sanyu Onderwijs nooit op zichzelf als leerlijn. Burgerschap is geen theoretisch verhaal en dient altijd gekoppeld te worden aan het zijn, leren en begeleiden van de leerling in de praktijk. Het gaat om het maken van verbinding met de (leef)omgeving vanuit jezelf. Als school met verschillende zijns- en samenniveaus (team, lesgroep, klas, individu naast individu, ouders en in relatie met andere scholen) vorm je als mini- samenleving immers een onlosmakelijk deel van de grote samenleving. Het maken van een verbinding met jezelf als onderdeel van de

maatschappij en in relatie met anderen is echter niet voor iedere leerling vanzelfsprekend. Het vraagt gerichte aandacht voor elk individu waarbij de groep en de (leer)omgeving waarin de leerling zich rond beweegt de oefenplaats is voor de eigen ontwikkeling.

Burgerschap voor kinderen en jongeren gaat in onze visie over:

“... hoe kinderen en jongeren deelnemen aan de maatschappij en die op individueel niveau en samen vormgeven” (<https://youngimpact.nl/wat-is-burgerschap/>).”

Door binnen het onderwijs met regelmaat -en passend bij de levensfase en het welzijn van de leerlingen- stil te staan bij overeenkomsten en verschillen in dat wat leerlingen bezighoudt rondom

> zichzelf (aandachtsgebied Persoonsvorming),

> in relatie met anderen en de binnen de maatschappij geldende basiswaarden en normen (aandachtsgebied Maatschappelijke Betrokkenheid) en

> aansluitend bij de waarden van onze Nederlandse Democratische Rechtsstaat (aandachtsgebied Democratisch Bewustzijn),

stimuleren we hen te ontwikkelen tot betrokken burgers. We wensen hen toe dat ze vanuit de opgedane kennis en vaardigheden en met een passende houding nu en later actief mee kunnen doen binnen onze samenleving en kunnen bewegen in verschillende culturen.

Wereldwijs de maatschappij in: Het Hoe van Burgerschapsonderwijs bij Sanyu

Naast de kerndoelen besteden we in ons onderwijs juist ook aandacht aan de competenties gericht op het vergroten van (21-eeuwse) vaardigheden die bijdragen tot het kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bij het vaststellen van de te bereiken doelen per leerling en per schooljaar (het plan gesprek) houden we rekening met verwachtingen, mogelijkheden en consequenties van leerlingen en hun ouders en maken we keuzes voor de korte en langere termijn. Hierbij kijken we naar aanwezige vaardigheidsniveau, de zelfstandigheid, de leerbehoefte en de leerstijl. De school stelt het leerplan vast.

Sanyu biedt leerlingen de ruimte te leren (na)denken over de betekenis van het opgroeien en leven in de Nederlandse maatschappij en biedt hen een brede diversiteit aan activiteit aan lessen gericht op deelname aan de Nederlandse maatschappij. In persoonlijke gesprekken op individueel en op groepsniveau en vanuit zowel methodische als thematische Wereldwijs lessen in algemene en specifieke lijnen, komen diverse onderwerpen rondom burgerschapsvorming in een vaststaande cyclus en ook op basis van de behoefte van de leerlingen aan bod.

We maken bij de uitvoering onderscheid tussen de leerdoelen zoals benoemd vanuit de overheid betreffende de didactische lijn per vak gericht op kwalificatie (zie hiervoor [file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking_burgerschap_funderend_2021%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking_burgerschap_funderend_2021%20(3).pdf)) en de door onszelf geformuleerde leergebieden en doelen voor burgerschap.

Aandachtsgebied	Sanyu Doelen
Burgerschap in algemene zin	*Leerlingen worden gestimuleerd zich te ontwikkelen tot zelfbewuste en (zelf)kritische deelnemers van de Nederlandse maatschappij. De kernwaarden van Sanyu in relatie met de Basiswaarden van Nederland zijn uitgangspunt voor het zijn en het ontwikkelen van kennis en vaardigheden.
Persoonsvorming vanuit Sanyu	*Leerlingen zijn in staat om vanuit autonomie en met respect voor de ander en de geldende normen en basiswaarden te denken en te doen.
Maatschappelijke Betrokkenheid vanuit Sanyu	*Leerlingen zijn in staat zich te verbinden met de binnen- en buitenwereld en zijn maatschappelijk betrokken bij dat er wat in de samenleving gebeurt.
Democratisch Bewustzijn vanuit Sanyu	*Leerlingen kennen de basiswaarden van de Nederlandse Rechtstaat (Vrijheid, Gelijkheid & Solidariteit) en gedragen zich ernaar. *Leerlingen kennen de betekenis van het leven in een democratische rechtstaat en zijn in staat hun eigen politieke mening te vormen en deze op een respectvolle manier te verwoorden en te hanteren in de maatschappij.

Mindset bij leerlingen

Hoogbegaafde leerlingen kunnen op verschillende manieren tegen de school en het leren aankijken (Dweck, zie bijvoorbeeld <http://wij-leren.nl/mindset-talent.php>). Bij sommige van hen tref je een open leerhouding, deze leerlingen willen leren, houden van uitdagingen en geven niet snel op. Anderen echter vermijden uitdaging, geven snel op en zien het succes van anderen als een bedreiging.

In de begeleiding op Sanyu zal hiervoor waar nodig aandacht zijn, aangezien dit van grote invloed kan zijn op motivatie en resultaten. Alle leerlingen worden actief betrokken bij het leerproces en worden gestimuleerd steeds meer zelf verantwoordelijkheid te nemen. Zonodig wordt individuele begeleiding geboden.

Wereldwijs Onderwijs en Burgerschap binnen de (jaar)planning

De (jaar)kalender van Nederland en de periodeplanning met de afgesproken Rode Draad van het Wereldwijs Onderwijs wordt ontwikkeld door en vastgesteld binnen het docententeam. Deze jaarkalender van de basisschoolgroep en die van de voortgezet onderwijsgroep wordt jaarlijks op elkaar afgestemd en sommige onderdelen worden in gezamenlijkheid voorbereid en uitgevoerd (denk aan bepaalde themamomenten en excursies waarbij we de leerdoelen voor burgerschap zoveel mogelijk integreren). We hanteren daarbij zoveel mogelijk een doorgaande lijn van basisschool naar voortgezet onderwijs. In het aanbod houden we rekening met de psychologische ontwikkeling van leerlingen en met de levensfase waarin ze zich bevinden.

Cultuureducatie (bron: Sanyu aanzet visie cultuur 2017”)

Belangrijk onderdeel van ons Wereldwijsonderwijs is “cultuureducatie”. Hieronder verstaan we kunstonderwijs (beeldende kunst: kunst beschouwen en kunst zelf maken, zelfexpressie) en erfgoedonderwijs (culturele waarde van verhalen, plaatsen, gebouwen en objecten, in de eigen omgeving en in musea). Maar ook dans, drama, muziek, film en nieuwe media.

Cultuureducatie leert je over jezelf en de ander. Erfgoed leert je over geschiedenis, en over je eigen omgeving. Cultuureducatie in het algemeen, en kunsteducatie in het bijzonder, is bij uitstek een vakgebied waar je gekoppeld aan de geschiedenis en de kunstgeschiedenislijn ook aan een ánder soort vaardigheden kunt werken: de hogere orde denkvaardigheden (analyseren, evalueren, creëren).

In de thema periode “de Wereld om je heen” (kennismaken met jezelf en de streek waarin je leeft), de wereld van Feest en Religie (waarbij onder andere verschillende culturen centraal staan) en in de periode Nederland in de wereld komen de vakken aardrijkskunde, politiek, democratie en de maatschappij om ons heen meer expliciet in beeld. In de lessen leren leren en filosofie besteden we op onderdelen aandacht aan de wijze waarop de kinderen zelf in het leven en leren staan en welke verantwoordelijkheden ze hebben ten opzichte van zichzelf, elkaar en de wereld buiten de school. Doelstelling is deze lessen steeds meer te integreren in het thematische onderwijs. In de periode Wereld van de Wetenschap maken leerlingen kennis met en verdiepen zij zich in verschillende wetenschappelijke onderwerpen en beroepen. De Wereld van de Kunsten en Muzen doet expliciet een beroep op de creatieve ontwikkeling en combineert kunst en cultuur met de maatschappij.

Belangrijk is dat er een serie lessen ontstaat die met elkaar verbonden zijn en van begin naar eind toewerken naar verdieping en afronding over de lesjaren heen een samenhangend geheel vormen en alle tijdsperiodes van de Nederlandse Canon langs laten komen.

n.b. Zie de bijlagen van het schoolplan voor een overzicht van de verschillende Wereldwijsperiodes die we in de jaarplanning aanhouden en voor de concrete uitwerking van het onderwijs.

Voortgang

We gebruiken Presentis en de digitale Leermiddelen als voortgangsinstrumenten. Van elke leerling en zijn ouders is daarmee op elk moment zichtbaar waar hij staat in zijn voortgang. Periodiek en/ of in overleg worden diagnostische toetsen ingezet ter vorming, bijstelling of toetsing van het leerplan. Bij de uitstroom naar het voortgezet onderwijs wordt als aangegeven in de regelgeving deelgenomen aan de eindtoets. Bij de afronding van de onderbouw en de bovenbouw van het middelbaar onderwijs gelden de voor de vakken vastgestelde leerlijnen als uitgangspunt. Deelname aan het voortgezet onderwijs is altijd gericht op uiteindelijke diplomering.

Indeling onderwijs

Op Sanyu hanteren we een continurooster dat verspreid over 3 tot 5 dagen wordt ingevuld. Ook de pauzes gelden als essentieel onderdeel van de dagindeling zowel op sociaal gebied als op mentaal gebied. De “hoofden” van onze doelgroep werken en denken veelal in volle vaart en een stukje ontspanning en samenspel is essentieel voor de persoonlijke ontwikkeling.

De weekstructuur kent per dag een vaste basis waarbinnen de leerkracht of docent de concrete planning en uitvoering bepaalt. Binnen het rooster wordt uitgegaan van basis werk momenten en thema momenten. In de thema (wereldwijs) momenten wordt gewerkt aan verrijking en verdieping op vak niveau en aan de ontwikkeling van het burgerschap in de breedste zin van het woord. Denk bijvoorbeeld aan grotere projectactiviteiten, gastsprekers, excursies, en specifieke onderdelen van het leren leren.

Psycho-educatie

Deels binnen de bestaande onderwijsgroepen en deels naast de bestaande groepen bieden we psycho-educatiegroepen/ plusgroepen gekoppeld aan het themaonderwijs en als losstaande begeleidingsgroepen. Leerlingen van verschillende leeftijden kunnen hieraan meedoen. In de komende jaren zullen we de psycho-educatie als aparte begeleidingsgroep een sterkere plek naast het onderwijs geven.

Sociaal welbevinden

We streven binnen school naar een veilige leeromgeving die de persoonlijke ontwikkeling van ieder positief stimuleert. Jaarlijks bevragen we de leerlingen in een vragenlijst naar hun welbevinden. De antwoorden worden vertaald naar dat wat nodig is in de praktijk.

Vergelijk regulier onderwijs

Op een reguliere school doorloop je op basis van de voor het onderwijs verplicht gestelde leerdoelen (de kerndoelen) per jaar een vast programma. Soms ge compact, maar meestal via de door de methode voorgeschreven oefeningen, met de vaste materialen en soms met enige vrijheid van handelen in de planning of uitvoering. Sanyu neemt de leerbehoefte van de leerling als uitgangspunt en biedt lesstof gecombineerd en vanuit een top down structuur aan.

De Basisschool

Het onderwijs vindt zowel plaats binnen de klas als buiten de klas. Ondersteunend aan het leren bieden we een open lesruimte met verschillende werkplekken, soms buiten de klas of buiten het directe zicht van de coach, dusdanig ingericht dat materialen vindbaar en hanteerbaar zijn. Een aantal leerlingen kan instructie ontvangen, terwijl andere leerlingen individueel of samen met anderen aan het werk zijn. In het onderwijs maken we zowel gebruik van digitale middelen als boeken en andere werkmaterialen. Het onderwijs wordt vanuit voor hoogbegaafde kinderen passende instructielijnen en een top down overzicht van de kerndoelen en de persoonlijke doelen vormgegeven.

Programmering

In een jaar werken we van schoolvakantie tot schoolvakantie aan verschillende onderdelen gericht op het behalen van de voor de leerlingen vigerende doelen. Leerlingen werken vanuit een persoonlijke planning aan de kerndoelen en werken vanuit de thematische Wereldwijsplanning aan verschillende 21^e - eeuwse (vakoverstijgende en vakinhoudelijke) vaardigheden. De programmering wordt afgestemd op de programmering van de voortgezet onderwijs lesgroep.

Leerlingen bij Sanyu hebben een basisplek in de klas, maar kunnen zich in overleg met het team vrij bewegen en gaan werken op een werkplek die past bij waar ze mee bezig zijn. Alle leerlingen hebben toegang tot alle leermiddelen. In overleg en passend bij het leerplan worden er daarnaast leermiddelen aan leerlingen toegewezen. Er kan zowel individueel als in kleine en grotere groepen gewerkt worden.

Overstap van Basisschool naar Voortgezet Onderwijs

Binnen de basisschool worden leerlingen voorbereid op de overstap naar het voortgezet onderwijs (VO). In het laatste jaar wordt er gericht en op gezette tijden huiswerk gegeven en kinderen moeten hun onderwijs dan zelfstandig kunnen plannen en kunnen organiseren. Dit laatste is een belangrijke voorwaarde om een goede overstap naar het VO te kunnen maken. Voor iedere leerling van geldt dat hij bij het verlaten van de basisschool de van overheidswege vastgestelde kerndoelen primair onderwijs heeft behaald. Van leerlingen die binnen twee jaar de overstap naar het VO zullen maken, verwachten we dat ze met duidelijke stappen groeien in het zelf regisseren van het schoolwerk.

Als school gaan we er in de basis van uit dat een leerling vanaf het instroommoment op Sanyu "het nog te volgen aantal reguliere jaren op onze school afrondt" ofwel als er geen versnelling op de eerdere school heeft plaats gevonden gaan we uit van acht basisschooljaren. Sanyu beslist of een ten opzichte van de reguliere acht jaar durende basisschoolperiode een vervroegde overstap mogelijk is.

De overstap naar de middelbare school wordt onderwerp van gesprek als een kind zich aan het begin van een schooljaar qua leer- en ontwikkelniveau minimaal bevindt op het reguliere eindniveau van "groep 7" en binnen dat jaar de verplichte stof zal afronden. In het afsluitende schooljaar voor de aanmelding naar het voortgezet onderwijs ligt het accent op het afronden van alle openstaande leerdoelen en de voorbereiding op het leren op het voortgezet onderwijs. Leerlingen krijgen les in plannen en organiseren, krijgen een nog sterkere regierol op hun eigen leren en krijgen soms meer huiswerk dan in eerdere jaren.

Het jaar voorafgaand aan de mogelijke overstap zal de verwachte uitstroom en de voorbereiding op het uitstroommoment in de voortgangsgesprekken van mei/ juni worden besproken. Bij aanvang van het "7e schooljaar" gaan we er dus in de basis van uit dat we nog anderhalf tot twee schooljaren zullen gebruiken om de basisschool af te ronden en de overstap te begeleiden. In deze jaren wordt het accent gelegd op het afronden van alle verplichte basisschoolstof en het versterken van de voor het middelbaar onderwijs noodzakelijke competenties.

Informatie over van scholen voor voortgezet onderwijs sturen we toe aan leerlingen die op een reguliere school in groep 7 en groep 8 zouden zitten. We gaan ervan uit dat een leerling alleen over kan stappen naar het voortgezet onderwijs wanneer hij of zij daar sociaal en emotioneel aan toe is en de zelfstandigheid heeft die wenselijk is om aan de leeractiviteiten op VO-niveau deel te kunnen nemen. Het behoeft vast geen toelichting dat een overstap alleen plaats vindt zonder hiaten in de basisstof. Alle leerlingen die het betreft worden aangemeld voor de door de overheid verplichte eindtoets. Aanmelding voor de eindtoets vindt plaats in januari.

Over8

Kinderen die (een deel van) de kerndoelen van de basisschool hebben afgerond, volgen in toenemende mate (delen van) het opstap programma voortgezet onderwijs, de OVER8 klas. Een door vele scholen zogenoemd negende jaar dat een wetenschappelijke verdieping, onderhoud van de basisvaardigheden en mogelijk al een stukje voorbereidend voortgezet onderwijs biedt.

Middelen en methodes Basisschool

De volgende middelen hebben een vaste plek in ons onderwijs. Afhankelijk van het moment in het jaar, het thema of de samenstelling van de groep worden andere middelen gebruikt.

Methode/ middelen	Onderwerp	
Exova	Taal, rekenen wereldoriëntatie en persoonlijke verdieping	
Onderdelen van Vier keer wijzer/ Leskracht en D leren	Thematisch onderwijs gericht op ontdekkend leren	
Verskillende papieren en digitale activiteiten methodes	Basiswerk en verrijkingswerk soms aangeschaft door ouders	
Alfabetcode	Taal- en leesontwikkeling	
Methode Handschrift	Schrijfontwikkeling	
Methode Bliksem	Begrijpend Lezen	
Diverse strategiespellen	Leerhouding en leren leren	
Technisch, wetenschappelijk en Bouwmateriaal	Ontdekkend leren met behulp van leerlijn Ontdekplek	
Gezelschapspellen	Divers materiaal	
Laatmaarlernen	Beeldend onderwijs en cultuureducatie, Drama en Creatief Schrijven	
Team Talento	Verrijking en verbreding	
Kleutermateriaal	Wijzneus en Exova	
Huiswerk	Huiswerkboekjes	
Bronnen Voortgezet Onderwijs	Leerlijnen en einddoelen	

Personeel

Alle lessen worden begeleid door collega's met passende opleiding, ervaring en bevoegdheden. Elke lesdag is een Pabo leerkracht verantwoordelijk voor opzet, organisatie en uitvoering van de dag.

Buitenschoolse opvang en buitenschools aanbod

Hero Kinderopvang biedt op enkele dagen in de week buitenschoolse opvang aan op de locatie van Sanyu. Op de andere dagen worden kinderen op een nabij gelegen andere locatie van Hero opgevangen.

Het Voortgezet Onderwijs

Ook het onderwijs voor leerlingen binnen de Voortgezet Onderwijs groep wordt gepersonaliseerd en thematisch vormgegeven. Startpunt van ieders leerplan is een top-down ingerichte leerlijn per vak of cluster van vakken met daarin duidelijk aangegeven af te ronden ijkpunten (formatief en/of summatief).

Gedurende de verschillende jaren wordt vanuit gepersonaliseerde leerlijnen en het themaonderwijs gewerkt aan het behalen van (vakspecifieke en vakoverstijgende) leerdoelen en vaardigheden. Alle individuele leerplannen -door leerlingen en coaches samen vastgesteld- werken toe naar het afronden van de kerndoelen van de in de onderbouw aangeboden vaklijnen en bereiden voor op afronding van de vakken in een Havo of vwo-certificaat. Voor het starten van een voor een diplomagerichte route zijn de door de overheid vastgestelde einddoelen en de bijbehorende examencriteria leidraad voor de invulling van de individuele leerlijn.

Programmering

In een jaar werken we van schoolvakantie tot schoolvakantie aan verschillende onderdelen gericht op het behalen van de kerndoelen. Uitgangspunt is een gepersonaliseerd en thematisch top down ingericht leerplan voor elke leerling. Binnen het rooster zijn accentblokken benoemd waarbinnen periodiek de verplichte onderbouw vakken een plek krijgen. In een periode van twee tot drie jaar kan een leerling alle voor hem of haar relevante en verplichte leerlijnen afronden. Elke leerling spreekt met de coach af aan welke leerlijndoelen hij/zij in welke periode(s) binnen welk accentblok hij/zij werkt en welke leerweg daarvoor gevolgd kan worden.

Sanyu VO kent vier accentgebieden:

- > De talen worden aangestuurd vanuit de vak experts Nederlands en Vreemde Talen. Vanuit dat cluster wordt ook de ontwikkeling van de vakoverstijgende kennis en vaardigheden aangestuurd.
- > De beta vakken worden aangestuurd vanuit de vak experts Techniek en Wetenschap
- > Binnen het cluster Mens en Maatschappij staan de leerlijnen van de vakken Aardrijkskunde, geschiedenis, Economie, Burgerschap, Filosofie centraal.

> Het cluster CKV neemt de leerlingen mee door de creatieve vakken. Muziek, Fotografie en Kunst en Cultuur thema's worden gekoppeld aan de algemene ontwikkeling van de leerlingen.

Voor de programmering van het thematische onderwijs gelden de volgende uitgangspunten:

> De door de overheid benoemde leerlijnen en kerndoelen gelden als basisdoelen voor alle leerlingen.

> De startgedachte voor de vakinhoudelijke doelen binnen leerplan worden gebaseerd op de einddoelen voor de onderbouw en de diploma-eisen die voor het betreffende vak gelden.

> Alle leerlingen werken vanuit een gepersonaliseerd leerplan op kern- en themamomenten aan hun kerndoelen en zelfgekozen (leer)doelen.

> Elk jaar kent vijf verschillende themaperioden (van vakantie tot vakantie) met geclusterde thematisch georganiseerde didactische activiteiten die verbreding, verdieping en verrijking bieden en bijdragen aan de afronding van de kerndoelen.

> Een leerling rond in principe binnen 3 jaar de onderbouw leerdoelen af en vervolgt daarna in een diplomagerichte leerlijn.

> In principe hanteren we het aantal binnen het regulier onderwijs geldende leerjaren (5 jaar voor HAVO en 6 jaar voor het VWO) als basisnorm. Passend bij de geplande leerweg worden onderdelen op leerlijnen afgerond en wordt een overstap naar een vervolgstudie of een leer- werktraject nagestreefd.

Eigen lokaal

De leerlingen van de Voortgezet Onderwijs lesgroep werken apart van de leerlingen van de Basisschool in een eigen leslokaal.

Van leerlingen in de voortgezet onderwijsgroep verwachten we dat zij via zelfregie en autonomie in het leren dat passend is bij de gestelde onderwijsdoelen kunnen werken.

Wereldwijs/ Burgerschap

Per periode geldt een rode draad die ondersteunend werkt aan de invulling van de onderwijsactiviteiten. Het periode programma wordt onder regie van het coachteam samen met het expertteam uitgewerkt en uitgevoerd. Belangrijk is dat activiteiten, lessen en opdrachten verbinden en van begin naar eind toewerken naar verdieping en afronding op onderdelen en binnen twee tot drie jaar dekkend zijn op de kerndoelen. Bij een thema betrokken vakdocenten bereiden het onderwijs in samenwerking met de collega vakgroep genoten voor en zijn op afspraak aanwezig bij de uitvoering. De programmering wordt afgestemd op de programmering van de basisschoolgroep.

Leermiddelen Voortgezet Onderwijs

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende materialen en leermiddelen die de gehele leerlijn dekken waardoor de doelgericht geleerd kan worden en de context voorop staat. Belangrijk in de uitvoering is dat overbodige herhaling vermeden wordt en dat er specifiek gekeken wordt naar de eisen ten aanzien van afronding onderbouw doelen en eisen t.a.v. diplomering daar waar het gaat om de essentiële onderdelen per vak. De leerlingen worden begeleid door verschillende experts die in wisselende samenstelling verdeeld over het jaar en de activiteiten betrokken en aanwezig zijn.

Mogelijke Methode/ middelen	Onderwerp
Examenbundels per vak	
Leerlijnen overzichten SLO per vak	
Formidable	Frans
Kern	Nederlands, Wiskunde en Engels
Literatuur zonder grenzen	Nederlands
Nask	Polaris
Biologie	Digitale bronnen
CKV	Contrast
Verschillende papieren en digitale activiteiten methodes en bronnen	Basiswerk en verrijkingswerk
Educourse	Talentprojecten

Personeel/ Begeleiding

Alle leerlingen worden op school gekoppeld aan een coach. De coach stelt na een landingsperiode samen met de leerling een persoonlijk leerplan op. Op individueel niveau volgt de coach de leerling en de wijze waarop de leerling de doelen binnen het plan afrondt. Coaches voeren op regelmatige basis (groeps)coachgesprekken met de leerlingen en zijn contactpersoon namens de school richting de ouders.

Het begeleidingsteam spreekt elkaar regelmatig. Samen voeren ze de regie over de ontwikkeling en uitvoering van het thema onderwijs waarbij ze samenwerken met de vakspecialisten uit het expertteam.

Het Expertteam (VO-vakdocenten)

Het expertteam bestaat uit VO-vakdocenten die eindverantwoordelijk zijn voor het opstellen en monitoren van de met de leerling afgesproken leerlijn per vak. De VO-vakdocent volgt de voortgang op de leerlijn en zal essentiële (eind)producten van een oordeel voorzien en indien van toepassing akkoord geven op het afronden van de kerndoelen op het moment dat deze behaald zijn. De VO docent zal periodiek betrokken zijn in les-, instructie- en projectactiviteiten en is daarnaast bereikbaar voor consultatie op inhoud. De vakken Nederlands, Engels en Wiskunde zijn de kernvakken en zullen het gehele jaar door een vaste plek in de weekplanning krijgen. De overige vakken worden periodiek ingepland en waar mogelijk vakoverstijgend aangeboden. Daar waar sprake is van toewerken naar een (staats)examen worden de criteria voor het afronden van het vak in staatsexamens als norm voor de ijkpunten en eindbeoordeling aangehouden. Het team zal periodiek digitaal met elkaar overleg hebben, aangestuurd door de coördinerend docent voortgezet onderwijs.

Aannamebeleid

Om aangenomen te kunnen worden op school moet sprake zijn van een wens of noodzaak tot specifieke individuele begeleiding en een leerplan op maat. In de meeste gevallen zal uit diagnostisch onderzoek door een bevoegd psycholoog of pedagoog gebleken zijn dat sprake is van een specifieke leerbehoefte zonder primaire gedragsproblemen, voortkomend uit hoogbegaafdheid of uitzonderlijke hoogbegaafdheid. Het niveau van de leerling bepaalt mede de inhoud van het gepersonaliseerde leerplan.

De leerlingen bij ons op school kunnen de eigen regie over het leerproces (gaan) voeren met een toenemende mate van zelfstandigheid. Er is geen sprake van een gestapelde problematiek. Iedere leerling kan functioneren in of binnen een groep. Bij problematiek voortkomende uit of resulterend in gedragsproblemen of een persoonlijkheidsstoornis zien we vaak dat het voeren van de eigen regie lastiger is. De school bepaalt in alle gevallen of een leerling wel of niet geplaatst wordt.

Regelmatig zullen er momenten georganiseerd worden waarbij eventuele toekomstige leerlingen, hun ouders en andere geïnteresseerden informatie zullen ontvangen over de mogelijkheden die Sanyu biedt.

Aanmelding & Plaatsing

Aanmelding van leerlingen kan door het insturen van het aanmeldingsformulier dat op de schoolwebsite te vinden is waarna een uitnodiging volgt voor een persoonlijke kennismaking.

In principe vindt instroom altijd na een vakantiemoment plaats en alleen als er voldoende basis is om op een gemakkelijke manier te integreren binnen de groep leerlingen.

Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn een belangrijke schakel in het leer- en ontwikkelingsproces van kinderen. Zij worden door Sanyu Onderwijs gezien als essentiële ervaringsdeskundigen ten aanzien van (het leren van) hun eigen kind. Ouders vormen daarom samen met de medewerkers van school een “educatief partnerschap” en zijn geregeld op school aanwezig en zijn actief betrokken bij het (gesprek over het) leerproces van hun zoon of dochter. Ouders hebben een adviserende rol in deze.

Van ouders wordt een actieve bijdrage verwacht m.b.t. de organisatie en uitvoering van gastlessen, excursies en andere school ondersteunende activiteiten. Alle ouders zijn actief in het vinden van aanvullende middelen en financiering ter ondersteuning van het onderwijsproces. Deze betrokkenheid is niet vrijblijvend en inbegrepen in de afspraak dat hun kind onderwijs volgt bij Sanyu. Afspraken over de invulling van de bijdrage worden altijd met elke ouder apart gemaakt.

Het bestuur zal mede op basis van de gegeven adviezen een besluit nemen en is eindverantwoordelijk voor de gehele schoolorganisatie.

Samenwerking met bedrijven en professionals

Naast duidelijke betrokkenheid van de ouders bij het onderwijs zoeken wij de samenwerking met bedrijven en individuele professionals die zich verbonden voelen met (de ontwikkeling van) hoogbegaafde leerlingen. We streven naar een win-win situatie door samen te werken en van elkaars ervaringen en deskundigheid gebruik te maken. Wanneer een leerling meer begeleiding nodig heeft dan de school kan bieden, wordt in overleg met en voor rekening van ouders ondersteuning ingehuurd.

Vrije dagen en Feestdagen

Sanyu volgt zoveel mogelijk de in de regio vastgestelde schoolvakanties en feestdagen. Kerst en oud en nieuw vallen in de kerstvakantie dus buiten de 40 weken onderwijs. Sanyu plant enkele studiedagen per schooljaar. Deze worden opgenomen in de jaarplanning.

Hoofdstuk 3: Toekomst

Sanyu Onderwijs wil zich in elk geval ontwikkelen naar een groter kenniscentrum met basisschool en een VO-groep met een duidelijk en onderscheidend specialisme in gepersonaliseerd leren en onderwijs aan meer- en hoogbegaafde kinderen. Daarnaast vanuit de Stichting Sanyu een aansluitend voorschools en naschools programma en een begeleidings- en adviesrol worden uitgewerkt.

Regulier of particulier

Sanyu Onderwijs is van mening dat ook hun onderwijs toegankelijk moet zijn voor alle kinderen die dat nodig hebben. Helaas is het niet gelukt voldoende ouders te vinden met kinderen in de leeftijd van 2, 3 of 4 jaar die de aanvraag om in 2023 te kunnen starten als regulier bekostigde basisschool. Het Bestuur heeft in het voorjaar van 2022 besloten de organisatie de komende 5 jaar door als particuliere stichting zonder winstoogmerk met zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs alsmede de doelstelling de zorg- en begeleidingstak en psycho-educatiegroepen verder te ontwikkelen.

We zullen in alle gevallen proberen ons onderwijs van meer- en hoogbegaafde kinderen zo breed mogelijk toegankelijk te maken, dichtbij de woonomgeving en met een onderwijsaanpak vanuit de onderwijsbehoefte bij de leerling.

Aansluitend hierop en bij de visie dat ons onderwijs (op maat) ook passend is voor een groot deel van de niet hoogbegaafde leerlingen blijven we openstaan voor een intensievere samenwerking met reguliere onderwijs en de samenwerkingsverbanden en onderzoeken we doorlopend alternatieve opties om een deel van het onderwijs geïntegreerd met het reguliere onderwijs aan te bieden. Een persoonlijk leerplan past immers in elke onderwijssetting.

Sanyu als onderneming

De school draait als onderdeel van het aanbod van de Stichting Sanyu Onderwijs als zelfstandige particuliere onderneming en kent geen winstoogmerk.

Een particuliere school wordt bekostigd uit ouderbijdragen en giften door derden. De kosten bestaan voor een groot deel uit personele lasten, huur, vaste lasten, devices en leermiddelen. Er wordt jaarlijks een (meerjaren-) schoolbegroting uitgewerkt waaruit een verantwoording van de kosten en het vastgestelde schoolgeld blijken. Het schoolgeld voor het komende schooljaar wordt jaarlijks in het tweede kwartaal vastgesteld.

Naast structurele kosten zijn bij de opstart van een nieuwe groep of activiteit eenmalig een aantal kosten moeten worden gemaakt en bedrijfsmiddelen moeten worden aangeschaft. Het streven is deze zoveel mogelijk via sponsoring of voorfinanciering te kunnen invullen.

Uitgangspunt blijft de komende jaren voldoende inkomsten te generen om een solide financiële positie te behouden, waarvan stabiliteit of groei in leerlingaantal een belangrijk onderdeel is.

Wanneer sprake gaat zijn van aansluiting bij een andere organisatie of wanneer de aanvraag tot het omvormen in een regulier bekostigde basisschool zal worden geaccordeerd zal de financiële situatie dusdanig veranderen dat wijziging van beleid en uitvoering gewenst is.

Communicatieplan en crowdfunding

In de aanloop naar de start van de school is veel tot stand gekomen via enkele betrokken sponsors en via de Stichting Secundum, een ondersteunende inmiddels slapende stichting. Het sponsorbeleid heeft in de eerste jaren onvoldoende aandacht gehad. De wens van Sanyu is de komende jaren het pr-beleid beter uit te werken en de communicatie te versterken. Denk aan activiteiten die

In 2022 en 2023 zal er gericht gewerkt worden aan het vinden en binden van structurele sponsors en zal er een fonds ingericht worden voor leerlingen wiens ouders het schoolgeld niet geheel kunnen dragen. Tevens zal de aandacht gericht zijn op het vinden van in ons onderwijs geïnteresseerde ouders die de aanvraag om door te kunnen als structurele school zullen ondersteunen.

Inrichting gebouw en aanschaf leermiddelen

Voor de inrichting en het onderhoud van de schoolruimte zal een beroep gedaan worden op ouders en mensen die zich belangeloos willen inzetten. De aanschaf van werk- en leermiddelen zal zoveel mogelijk verlopen vanuit sponsorbijdragen. Jaarlijks wordt er een lijst opgesteld van noodzakelijke middelen en van extra middelen die in volgorde van prioriteit aangeschaft gaan worden. Een eenvoudige manier om de school te steunen bestaat uit het aanschaffen van een van de artikelen op deze lijst en deze vervolgens aan de school te schenken.

In 2022 zal de zoektocht naar een nieuwe locatie worden geïntensiveerd in verband met de gemeentelijke plannen die er zijn de huidige locatie een andere bestemming te geven.

Personeel

Binnen de school werken bezoldigde en onbezoldigde medewerkers. Het bestuur is te allen tijde verantwoordelijk voor de organisatie en invulling van het onderwijs. Werving, selectie en aanname van bezoldigd lesgevend personeel wordt gedaan door het bestuur al dan niet ondersteund door HR-professionals.

Ondanks de op het moment van schrijven geldende krapte op de arbeidsmarkt blijft het uitgangspunt te werken met vakbekwaam en bevoegd personeel.

Hoofdstuk 4: Over hoogbegaafdheid

Het begrip hoogbegaafdheid

Op de vraag wat hoogbegaafdheid is, bestaat geen eenduidig antwoord. Wel kunnen we zeggen dat een hoge intelligentie een belangrijk kenmerk is van hoogbegaafdheid en dat vaak sprake is van een ontwikkelvoorsprong.

Een aspect dat regelmatig in de literatuur naar voren komt is dat kinderen voldoende de gelegenheid moeten krijgen om te leren en te oefenen om te kunnen komen tot een positieve ontwikkeling van de potentie en interesses die zij in zich hebben. Hiertoe zullen zij op school gericht begeleid moeten worden. Dit is een belangrijk uitgangspunt in het onderwijs van Sanyu.

Voor hoogbegaafde kinderen is het belangrijk om de hersenen actief te stimuleren, zodat er geen stilstand of achteruitgang ontstaat. Belangrijk doel binnen het basisonderwijs is dat kinderen leren hun capaciteiten bewuster in te zetten, zodat ze de (doorgaande) stap naar het voortgezet onderwijs goed kunnen maken en zich kunnen ontwikkelen als gewaardeerd lid van de samenleving.

Vanuit de theorie

Deskundigen zijn het erover eens dat een individuele benadering in het onderwijs goed is voor alle kinderen. Ieder (hoogbegaafd) kind heeft van nature een natuurlijke wens te leren en te ontwikkelen. Helaas gaat het bij hoogbegaafde kinderen, door gebrek aan individuele aandacht en/of het niet onderkennen van de afwijkende behoeften of de cognitieve mogelijkheden, kort na de start op de basisschool vaak mis. De kinderen passen zich snel aan, op de volgens hen algemeen geldende norm, maar vergeten daarbij wie ze eigenlijk zijn. Er zijn kinderen die letterlijk en figuurlijk vastlopen en daardoor lichamelijke klachten of problematisch gedrag gaan ontwikkelen. Andere kinderen ontwikkelen weerstand tegen het leren of verliezen hun (zelf)vertrouwen.

Voor de meeste kinderen volstaat het om op de eigen basisschool een programma te volgen waarbij lesinhoud compact wordt aangeboden en wordt verrijkt vanuit de middelen die er op school geboden worden. Sommige kinderen zijn gebaat bij deelname aan een plusklas, maar voor hoogbegaafde kinderen is dat vaak niet voldoende.

Onderzoek van o.a. Ryan en Deci (2000) laat zien dat leerlingen het beste leren als zij invloed hebben op hun manier van leren. Het hebben van een intrinsieke motivatie resulteert in een betere kwaliteit, terwijl er tegelijk minder inspanning geleverd hoeft te worden om een positief resultaat te bewerkstelligen. Leerlingen zijn daarom medeverantwoordelijk voor hun eigen leertraject.

Er is binnen Sanyu bewust aandacht voor de theorie van Robert Sternberg, die ervan uitgaat dat je om succesvol te kunnen zijn zowel analytische, creatieve als praktische (denk) vaardigheden moet kunnen gebruiken. De activiteiten moeten dan ook geregeld een beroep doen op al deze aspecten. Ook de theorie van Bloom die ervan uitgaat dat het denken op verschillende denkniveaus kan verlopen vormt uitgangspunt in het leeraanbod.

Hoogbegaafde kinderen leren immers niet alleen door feiten te vergaren en deze te reproduceren, maar ook door informatie te vergaren en deze

vervolgens toe te passen in analyse, evaluatie en creatie. Het gaat erom dat leerlingen verder en meer kritisch leren na te denken om daarmee onder andere het probleemoplossend denkvermogen te stimuleren (SLO, 2016).

Een van de belangrijkste uitkomsten van onderzoek van John Hattie (2008) is dat het belangrijk is dat leraren met elkaar praten over de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs dat ze bieden en van elkaar leren. Leerkrachten moeten het leren daarbij zien door de ogen hun leerlingen en hen vanuit een luisterende houding de juiste vragen stellen waardoor een open dialoog ontstaat. Op die manier kunnen leerlingen ook de voor het leren benodigde strategieën ontwikkelen. Door bijvoorbeeld doelen te stellen, jezelf te monitoren, je concentratie te vergroten en doelbewust te hanteren kunnen leerlingen effectievere leerstappen zetten.

Succesvol onderwijs.

Wie in de literatuur op zoek gaat naar een definitie van succesvol onderwijs, komt beschrijvingen tegen die veelal gebaseerd zijn op vooraf genormeerde normen of een subjectieve beschrijving van de personen die het onderwijs invullen. Denk aan de cijfers die leerlingen behalen op een cito toets.

Wij sluiten in onze visie aan bij Van den Belt en Mooij. Van den Belt (2013) beschrijft succes als een combinatie van factoren die voor ieder persoonlijk worden ingevuld naar aanleiding van het doel dat gesteld is. Of het doel behaald wordt, beïnvloedt vervolgens de mate van het iets wel of niet als succesvol ervaren. Mooij (2014) spreekt van “succesvol onderwijs” als onderwijs (...) waarin elk kind, vanaf schoolbegin, adequaat en op zojuist mogelijke niveaus wordt ingeschat. Het doel is dat elk kind of elke leerling aantoonbaar positief wordt gestimuleerd op cognitief, sociaal, emotioneel, motorisch en motivationeel gebied” (p. 3). Vanuit Sanyu vertalen we deze visie als volgt.

“De weg die tot het succesvol ervaren van het onderwijs leidt, wordt ingevuld op basis van de behoefte van de hoogbegaafde leerling en sluit aan bij zijn niveau. De leerling ervaart een positief gevoel bij het hem geboden onderwijs en doormaakt een positieve ontwikkeling.”

We sluiten daarbij in de praktijk aan bij onderzoek door Hattie (2008) concludeert dat in 95% het gedrag van de leerkracht een positief effect heeft op het leergedrag, maar dat het vaak effectiever kan. Het is belangrijk na te denken over die acties die de leerling een grotere en effectievere stap voorwaarts laten maken. En dat doen we graag samen met de leerling en zijn ouder(s).

Professioneel leren

Binnen Sanyu werken we handelingsgericht en zien we de school net als Senge (2013) als een ontmoetingsplaats waar mensen kunnen leren en zowel individueel als samen op zoek zijn naar manieren om hun eigen (leer)mogelijkheden te verbreden en te vergroten.

Voor Sanyu betekent professioneel leren dat we ervan uitgaan dat leerling, ouders, medewerkers en andere betrokkenen open staan voor en samenwerken aan voortdurend en vernieuwend leren. Het leren van leerlingen wordt daarbij als een gezamenlijke verantwoordelijkheid gezien.

Collega's van andere scholen en studenten zijn van harte welkom om bij ons ervaring op te doen.

Bijlagen bij schoolplan

Bijlage 1 Uitwerking burgerschap gerelateerd aan de jaarplanning en Wereldwijs Onderwijs

(bron: IJkpunten overzichten VO-vakken, <file:///C:/Users/beeld/Downloads/besluit-kerndoelen-onderbouw-vo.pdf> en <https://www.examenblad.nl/item/vwo/2023?sectorid=vg41h1h4i9qe>)

Levens- en Leerfase	Basis aandachtspunten	
Onder en Bovenbouw Basisonderwijs	Jaarlijks stellen we een concrete jaarplanning Wereldwijs op -afgestemd op de voortgezet onderwijs planning- waarin we aan de hand van de geschiedenis CANON en brede (veelal door leerlingen aangedragen thema's kijken we naar de Kunst(geschiedenis) Muziek en Creativiteit, de Wetenschap en Techniekwereld, de samenleving van Nederland en de rol van Nederland in de wereld. De leerkrachten verwerken deze thema's gekoppeld aan de burgerschapsdoelen ook in de vakinhoudelijke instructies en themamomenten als het gaat om Taal, Rekenen en Wiskunde en Wereldoriëntatie. Gesprek, (bron) Onderzoek, Presentatie en Reflectie zijn terugkerende werkvormen.	
Onderbouw basisonderwijs	Sociaal en Emotioneel*	"Kinderen worden zich bewust van sociale groepen en verbanden, waaronder op school. Ze willen in die groepen geaccepteerd worden en dus voldoen aan de normen van de groep. Kinderen vertonen in deze periode over het algemeen een toenemende mate van emotionele stabiliteit en een redelijke dosis zelfvertrouwen. Ze worden zich ervan bewust dat eigenschappen en vaardigheden niet vastliggen maar zich ontwikkelen onder invloed van het ouder worden, van oefening en sociale omgeving."
	Vakoverstijgende Kennis en Vaardigheden**	>Jezelf en de ander leren kennen >Ontwikkelen zelfvertrouwen en beginnende autonomie >Leren samenwerken en samen denken >Ontwikkelen en versterken van sociale vaardigheden >Planning en organiseren van je werk.
	Vakinhoudelijke kennis en vaardigheden***	>Opbouwen Leesvaardigheden/ Vaardigheden t.a.v. Begrijpend Lezen en Rekenvaardigheden. >Doelen Topografie Nederland >Kennismaken met de geschiedenislijnen.
	Periodiek terugkerende activiteiten	*Samen met de coach opstellen regels in de klas (t.a.v. verloop dag, spelen, sporten en samenwerken) *Intensieve Groepsvorming in periode 1 en terugkerende groepsvormingsactiviteiten in de andere periodes *Filosofietje van de maand *Spreekwoord van de week/ maand (afhankelijk van de periode) *Samenspelmomenten *Dagelijks Jeugdjournaal & Klokhuis kijken met daarin gekoppeld groeps gesprekken *Thema-activiteit Prinsjesdag en rondom Verkiezingen met materiaal van Prodemos.

Levens- en Leerfase	Basis aandachtspunten	
Bovenbouw Basisonderwijs	Sociaal en Emotioneel*	“Kinderen zijn op zoek naar hun eigen identiteit en vergelijken zich met anderen, met vrienden en met kinderen die beter presteren op bepaalde aspecten. ... De behoefte aan zelfstandigheid, privacy, een eigen mening en eigen verantwoordelijkheid neemt sterk toe. Normen en gewoonten van de leeftijdsgroep worden belangrijker, mede door verleidingen via media. De eigen oordeelsvorming komt vaak onder druk te staan. Sociaal competente kinderen (probleemoplossers) of grensdoorbrekers zijn populair. Sociaal minder vaardige of anderszins uit de toon vallende kinderen hebben meer kans om gepest te worden.”
	Vakoverstijgend **	>Vergroten van de autonomie > Doen van onderzoek (binnen alle werelden maar specifiek binnen Wetenschap) met gerichte opdrachten op bron onderzoek, onderzoek versus ontwerpen, informatie ordenen (koppeling naar vak rekenen/ wiskunde, tabellen en grafieken, metriek stelsel) > Versterken executieve vaardigheden >>Steeds meer Opstellen eigen werkplanningen en leren prioriteitenstellen >>Leren Leren in de voorbereiding op het Voortgezet Onderwijs >>Bewust leren Feedback geven aan elkaar en aan volwassenen >>Bewust leren Hoe voer je een gesprek? Hoe uit je je mening >> Bewust leren hoe je iets verbaal of schriftelijk samenvat.
	Vakinhoudelijk ***	>Welke bestuursvorm kent Nederland en wat betekent dit voor het leven wonen en werken in Nederland >Wat is een democratische rechtsstaat? Wat zijn de basiswaarden van de Nederlandse democratie. Wat is de trias politica? Wat als een land geen democratische rechtstaat kent? > De ontwikkeling van je hersens, persoonsvorming, identiteit en seksualiteit.
Periodiek terugkerende activiteiten		*Samen met de coach opstellen regels in de klas (t.a.v. verloop dag, spelen, sporten en samenwerken) * Dagelijks Jeugdjournaal & Klokhuis kijken met daarin gekoppeld groepsgesprekken *Thema-activiteit Prinsjesdag en rondom Verkiezingen lessen met materiaal van Prodemos. *Intensieve Groepsvorming in periode 1 en terugkerende groepsvormingsactiviteiten in de andere periodes *Intensieve leren leren lessen voor oudere leerlingen met aandacht voor persoonsvorming, emotiehantering en identiteit *Gastles mensenrechten *Raadslid in de Klas *Wekelijkse Thema lessen Leren leren en Vooruitwerklab, Mindsetontwikkeling *Wekelijkse Lessen topo en politiek/ meningsvorming en debat *Jaarlijkse Veiligheidsbeleving met gesprek in de klas *Afrondende opdracht Politiek voor alle leerlingen die naar het VO gaan over Politiek op wereldniveau.

Levens- en Leerfase	Basis aandachtspunten	
Onder- en Bovenbouw Voortgezet Onderwijs	<p>Jaarlijks stellen we een concrete jaarplanning Wereldwijs op -afgestemd op de basisschoolplanning- waarin we aan de hand van de geschiedenis CANON en de thema's van CKV de concrete onderwijsactiviteiten en themamomenten vullen. De individuele docenten verwerken burgerschapsdoelen volgend uit de Kerndoelen in de lessen waar het past en bouwen opdrachten voort op de thema's en rode draad.</p> <p>Gesprek, (bron) Onderzoek, Presentatie en Reflectie zijn terugkerende werkvormen.</p>	
Onderbouw Voortgezet onderwijs	Sociaal en Emotioneel*	<p>"Jongeren hebben te maken met fysieke veranderingen en gaan meer hun eigen identiteit ontdekken en vormen. Leerlingen worden kritischer op hun eigen acties en die van anderen en zijn bezig met vragen als 'wie ben ik?', 'wat maakt mij uniek?', 'waar hoor ik bij' of 'waar wil ik bij horen?'. De sociale omgeving met al zijn verleidingen, kansen, bedreigingen en mogelijkheden is van grote invloed op fysieke, cognitieve, en sociaal emotionele ontwikkelingen. "</p>
	Vakoverstijgend algemeen**	<p>>Elke periode stellen we een vakoverstijgende vaardigheid centraal gebaseerd op dat wat we zien aan behoefte in de groep.</p> <p>> Vanuit de doelen binnen het cluster Mens en Maatschappij werken de leerlingen zoveel mogelijk aan de door de overheid gestelde doelen voor de vakken</p> <p>>In coach en groeps gesprekken hebben we het vanuit dat wat we als groep binnen school "zijn" of willen zijn over de basiswaarden van het samen een groep zijn in relatie met het burger zijn van Nederland. Doel: Bewustwording over en zich eigen maken van de basiswaarden van Nederland in relatie tot je eigen meningsvorming.</p> <p>>Skillstraining op leren leren. Learning by doing on the job.</p>
	Vakinhoudelijk***	<p>Gekoppeld aan het vak Nederlands en de vakoverstijgende lesmomenten, worden bewust doelen benoemd, uitgewerkt en inge oefend die ook voor andere vakken relevant zijn en waar toepassing van de opgedane vaardigheden gevraagd wordt.</p> <p>> Handelen volgens de in de klas geldende basisafspraken.</p> <p>> Plannen en organiseren van je werk</p> <p>> Aantekeningen maken, informatie ordenen en samenvatten</p> <p>> Doen van onderzoek en gebruiken van betrouwbare bronnen.</p> <p>> Onderscheid kennen tussen Mening, Resultaat en conclusie en dit verbaal en schriftelijk kunnen presenteren/ verwoorden.</p> <p>> Kritisch denken (NL en vakoverstijgend/ debat)</p> <p>Binnen het Cluster van vakken binnen M&M besteden we (grotendeels vanuit de methodieken en vakspecifieke materialen aandacht aan voorgeschreven kerndoelen.</p>

		<p>Binnen het cluster van Beta Vakken wordt in verwerkingsopdrachten veel aandacht besteed aan het gebruiken van de juiste informatie, het leggen van oorzaak en gevolgconclusies en het systematisch verwerken van de informatie.</p> <p>Binnen het Vak Nederlands en het cluster van M&M vakken onderzoeken we gekoppeld aan de (jeugd)literatuur en diverse andere media voor de wereld belangrijke gebeurtenissen (wereldoorlogen, slavernij en technologische ontwikkelingen) en de maatschappelijke thema's.</p> <p>Gekoppeld aan de leerlijnen van de Deltavakken (muziek, creatief, CKV besteden we veel aandacht aan jezelf durven uiten vanuit een vrije expressie. Ook thema's als mindset, identiteit, creatief denken en doen al dan niet gerelateerd aan onderwerpen van kunst en cultuur en kunstgeschiedenis komen in de verwerkingsopdrachten langs.</p> <p>Bij de introductie van het vak Economie werken leerlingen aan een project waarin de verschillende leeftijdsfasen langskomen gekoppeld aan de economische aspecten van het leven (bijbaantjes, studeren, kamer of huis huren of woning kopen, beleggen of sparen, bank- en verzekeringswezen).</p> <p>Bij de introductie van het vak Filosofie, Maatschappijleer/ maatschappijwetenschap werken we ondersteund vanuit het vak Nederlands vanuit (zelf) onderzoek en reflectie aan enkele relevante thema's en leren we argumenteren en debatteren.</p>
	<p>Specifieke terugkerende activiteiten</p>	<ul style="list-style-type: none"> >Ontwerpen en Presenteren poster Burgerschap (Wat is Burgerschap?) >Verplicht kijken NOS-journaal en daaraan gekoppeld Themagesprekken over actualiteiten in het nieuws/ de wereld. > Themalessen Staatsinrichting/ Raadslid in de klas > Themalessen gender en identiteit > Themalessen Mediawijsheid > Themalessen Seksualiteit en identiteitsvorming > Themadag Klimaat > Lezen van en werken met onderwijskrant en materiaal Prodemos & daaraan gekoppeld bezoek aan de tweede kamer. Bij Verkiezingen besteden we specifiek aandacht aan proces en inhoud van de Verkiezingen. > Beroepskeuze en profielkeuze onderzoek > Organiseren en doen van individuele stagedagen bij een maatschappelijke instelling en uitvoeren kennismakingsbezoeken met specifieke beroepsgroepen op interesse van de leerlingen. > Organiseren goede doel actie.

Levens- en Leerfase	Basis aandachtspunten	
Bovenbouw Voortgezet onderwijs (leerlingen stappen hiervoor mogelijk over naar een andere school)	Sociaal en Emotioneel*	<p>“Jongeren beginnen zich stap voor stap los te maken van het ouderlijk nest en gaan op zoek naar (hoe en) welke plek ze in de wereld kunnen gaan innemen. Veel jongeren laten zich in hun ontwikkeling beïnvloeden door wat de buitenwereld (zoals peergroep, social media of digitale samenleving) projecteert als wenselijk fysiek ideaalbeeld.”</p> <p>Jongeren leren gedurende deze periode verder te denken dan alleen de eigen, concrete, actuele situatie. Ze leren zich beter verplaatsen in anderen en in andere perspectieven en mogelijkheden. Ze leren zich te verhouden tot de eigen groep, tot de gemeenschap, de maatschappij en de wereld.</p>
	Vakoverstijgende Kennis en Vaardigheden**	<ul style="list-style-type: none"> > Strategietraining in leren en jezelf manifesteren. > Versterken vaardigheden t.a.v. planmatig plannen en handelen & zelfstandig > Oriënteren op vervolgstudies
	Vakinhoudelijke kennis en vaardigheden***	<ul style="list-style-type: none"> *Leerlingen volgen vakken die bij hun profielkeuze horen *Doelen Maatschappijleer en CKV staan centraal en afhankelijk van de gekozen vakken komen vanuit de andere vakken gelieerd aan de exameneisen leerdoelen langs die het thema burgerschap raken *In het Profielwerkstuk werken de leerlingen aan een actueel thema of aan een onderzoeksvraag gelieerd aan een van de vakinhoudelijke aspecten die hun eigen interesse hebben.
	Specifieke terugkerende activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> *Examentraining: Plannen en Organiseren *Themaweek Klimaat *Themaweek Studie- en beroepskeuze
	Vakoverstijgende Kennis en Vaardigheden M&M**	<p>Specifiek gekoppeld aan het tijdvak (Grieken en Romeinen) behandelen we</p> <ul style="list-style-type: none"> > de democratie als bestuursvorm en bespreken we wat de voor- en nadelen zijn ten opzichte van een monarchie, oligarchie, tirannie, aristocratie etc. Hoe kregen burgers meer inspraak en welke burgers kregen dat niet? Wat voel je daarbij? In Nederland een goede democratie? Hoe werkt die? > de opkomst van het christendom en de islam door trekken naar de hedendaagse maatschappij waarbij de leerlingen wordt gevraagd te reflecteren op de huidige samenleving; wie is er gelovig en wie niet (meer)? Wat betekent dat? Zie jij overeenkomsten tussen de religies? Kun je ook gelovig zijn zonder dat je naar een kerk gaat? Of juist andersom? Moet schelden altijd kunnen? Welke woorden vind jij nog acceptabel en welke niet? Kun je ook uitleggen waarom? <p>Specifiek gekoppeld aan het tijdvak (ontdekkers en hervormers) behandelen we</p> <ul style="list-style-type: none"> > “Europa” als onderdeel van de opkomst van de beschaving in Europa. Vanaf de opkomst van de VOC vragen wij ons af: held of moordenaar? Is streven naar een groot en ‘beschaafd’ Europa wel zo heldhaftig? Wat wordt als ‘beschaafd’ beschouwd en waarom eigenlijk? Welke waarden liggen daaronder verstopt? Is het veroveren van land te vergoelijken? Ooit?

		<p>> Wat is de EU en wat is de NAVO? Wat beschouwen wij nu als 'beschaafd?' Hoe zorgen we dat de vrede gewaarborgd blijft en wat doen we nu als er iemand de grens overschrijdt?</p> <p>Specifiek gekoppeld aan het tijdvak pruiken en revoluties behandelen we</p> <p>> De revoluties en vragen ons of wat de ideale samenleving precies inhoudt. Wie spreekt er recht? Wat is vrijheid van meningsuiting? Persvrijheid? Wat gebeurt er met een land als dat er niet meer is? Mag je dan dus ook maar van alles zeggen of houd je rekening met elkaar?</p> <p>Specifiek gekoppeld aan het tijdvak Wereldoorlogen kijken we naar</p> <p>> de 19^e eeuw en hoe de eerste en tweede wereldoorlog ontstonden. Actie-reactie, welke landen reageerden op welke gebeurtenis? Met welk gevolg?</p> <p>> Welke lessen hebben we getrokken uit de oorlog en hoe is de huidige samenwerking in Europa daaruit ontstaan? Wat is communisme? Welke waarden liggen daarachter en wat vind jij ervan?</p> <p>Specifiek in het tijdvak Individualisme en media kijken we naar</p> <p>> De verworvenheden van de kapitalistische samenleving en de globalisering. Wat is rijk? Wat is arm? Welke impact is te zien op de mensen en de aarde? Wat is geluk en wat is welvaart en hangen die twee samen of niet? Zo ja, tot welke hoogte precies? Welke keuzes maak jij of basis van welke informatie voor jezelf en de omgeving?</p>
--	--	---

Bronnen

* <https://curriculum.nu/wp-content/uploads/2018/05/Handreiking-ontwikkelingsSociaal en Emotioneel.pdf>

** Document wat is belangrijk in je gedrag Sanyu intern document en overzicht 21e eeuwse vaardigheden.

*** [file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking-burgerschap-funderend-onderwijs%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking-burgerschap-funderend-onderwijs%20(3).pdf) en Methodemateriaal per vak. Zie ook de bijlage waarin de door de SLO relevante leerdoelen zijn weergegeven in relatie met de indeling van het Wereldwijsjaar.

Bijlage 2 Toelichting/ Samenvatting Werelden Sanyu Wereldwijs

(bronnen: document Wereldwijs Onderwijs, Visie op Cultuur Onderwijs en Vakinhoudelijke leerlijnen Sanyu PO en VO diverse werkdocumenten)

Periode 1: De Wereld om je heen gaat over jezelf, de ander, de natuur, de regio, binnen en buiten.

- we maken kennis met elkaar, bespreken onze waarden en normen en versterken we onze onderlinge band. Groepsvorming en jezelf kunnen zijn onder anderen staat centraal.
- Samen verbreden we onze blik op de directe omgeving en onderzoeken we de zaken die de wereld om ons heen bijzonder maken.
- We verdiepen ons (vanuit een periodiek afgesproken geschiedenistijdperk) in de thematische Rode Draad.

Themalijn PO 2022: Say it yourself or send it by mail

Thema CKV VO: Schoonheid en Lelijkheid

Periode 2: De Wereld van Feesten en Religie gaat over feesten, cultuur, gewoontes en gebruiken.

- We maken kennis met verschillende religies en culturen over de wereld heen en ervaren wat (een) cultuur of en religie is en hoe aspecten kunnen doorwerken in een samenleving.
- We verdiepen ons in (vanuit een periodiek afgesproken geschiedenistijdperk) in de thematische Rode Draad.

Themalijn PO 2022: Kleur bekennen

Themalijn CKV VO 2022: Amusement en Engagement

Periode 3: De Wereld van de Wetenschap gaat over het ervaren van zekerheden en onzekerheden en het denken over onderzoek en vernieuwing; ervaren & nadenken, ontdekken & onderzoeken, via gasten, excursies, bedrijfsbezoeken, theorie en praktijk.

- Leerlingen leren wat wetenschap is en wat de invloed is van de wetenschap op ons leven. Ze leren te denken als een onderzoeker die niets voor zekerheid aanneemt.
- We verdiepen ons in (vanuit een periodiek afgesproken geschiedenistijdperk) in de thematische Rode Draad.

Themalijn PO 2022: Technologie in de Zorg

Themalijn CKV VO 2022: Herkenning en Vervreemding

Activiteiten worden in de basis gerelateerd aan:

PO

NL 6 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school-en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen (VIR alle Werelden maar minder in Wereld van Kunsten en Muzen en wel bewust gekoppeld aan taal instructies).

NL 7 De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten (VIR in alle Werelden en bewust gekoppeld aan taal instructies).

NL 8 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur (instructie vanuit Taalleerlijn en toepassing binnen verschillende activiteiten).

VO

NL 5 De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.

NL 6 De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.

NL 7 De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.

NL 8 De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.

Periode 4: Nederland in de Wereld gaat over de rol van politiek en geografisch Nederland in de Wereld. We kijken in de klas naar

Wereldberoemde (Nederlandse) beroemde personen (b.v. kunstenaars, architecten, politici, sporters)

- We verdiepen ons vanuit (een periodiek afgesproken geschiedenistijdperk) in de thematische Rode Draad.

Themalijn PO: Nederlandse innovaties met impact op de Wereld

Themalijn CKV VO: Herkenning en Vervreemding

Activiteiten in deze wereld zijn veelal gerelateerd aan kerndoel OJW 47.

Periode 5: De Wereld van de kunsten en muzen gaat over expressie alom. Durf en doe, denk en ontdek en geef je eigen draai aan dat wat je doet en sprankel als jezelf.

Themalijn PO 2022: Klein maar fijn. Voorstelling voor ouders onder regie van “groep 8 leerlingen”

Themalijn VO: Klein maar fijn: Keuzeproject en ondersteunen bij Voorstelling basisonderwijs.

Bijlage 3 Kerndoelen/ Check burgerschap in Wereldwijs Periodes.

(bronnen: [file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking-burgerschap-funderend-onderwijs%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/beeld/Downloads/handreiking-burgerschap-funderend-onderwijs%20(3).pdf) en kerndoelen en eindtermen per vak als beschreven in [methodemateriaal en op www.examenblad.nl](http://www.examenblad.nl))

PO Oriëntatie op jezelf en de Wereld (OJW) en Nederlands (NL)

OJW 36 De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger. (VIR* Wereld om je Heen en Nederland in de Wereld)

OJW 37 De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen. (VIR De Wereld om je Heen en Wereld van Feest en Religie en Cultuur en Nederland in de Wereld)

OJW 38 De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit (VIR Wereld Feesten en Religie en Leren Leren).

OJW 47 De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing waarbij verschillende werelddelen en specifieke landen langs komen.

NL 6 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen (VIR alle Werelden maar minder in Wereld van Kunsten en Muzen en wel bewust gekoppeld aan taal instructies).

NL 7 De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten (VIR in alle Werelden en bewust gekoppeld aan taal instructies).

NL 8 De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur (instructie vanuit Taalleerlijn en toepassing binnen verschillende activiteiten).

VO (Mens en Maatschappij (M&M) en Nederlands (NL))

M&M 36 De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan (Nederlands en M&M in lead).

M&M 37 De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. De leerling leert hierbij over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken. De leerling leert daarbij in elk geval de relatie te leggen tussen de gebeurtenissen en ontwikkelingen in de 20e eeuw (waaronder de Wereldoorlogen en de Holocaust), en hedendaagse ontwikkelingen. (M&M in de lead). De vensters van de Canon van Nederland dienen als uitgangspunt voor het behandelen van diverse onderwerpen Het leggen van relaties tussen gebeurtenissen in de 20e eeuw en de hedendaagse ontwikkelingen zien we daarbij als de basis voor het behandelen van de kern van Burgerschap.

M&M 39 De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren (VIR in Nederlands en Vakoverstijgende activiteiten).

M&M 42 De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu. Vanuit de context van burgerschap is het leren van ervaringen en het maken van keuzes een belangrijke vaardigheid. (VIR vanuit Vakoverstijgende aandacht voor economische aspecten en maatschappelijke betrokkenheid).

M&M 43 De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, en leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

M&M 44 De leerling leert op hoofdlijnen hoe het Nederlandse politieke bestel als democratie functioneert en leert zien hoe mensen op verschillende manieren bij politieke processen betrokken kunnen zijn (De Wereld om je Heen en Nederland in de Wereld en vanuit Geschiedenislijn).

M&M 45 De leerling leert de betekenis van Europese samenwerking en de Europese Unie te begrijpen voor zichzelf, Nederland en de wereld Vanuit Geschiedenis Canon)

M&M 47 De leerling leert actuele spanningen en conflicten in de wereld te plaatsen tegen hun achtergrond, en leert daarbij de doorwerking ervan op individuen en samenleving (nationaal, Europees en internationaal), de grote onderlinge afhankelijkheid in de wereld, het belang van mensenrechten en de betekenis van internationale samenwerking te zien. Vanuit de context van burgerschap zijn de aspecten rondom het omgaan met spanningen en conflicthantering relevant. Daarnaast zijn de aspecten rondom mensenrechten ook belangrijke burgerschapsinhouden (gekoppeld aan Maatschappijleer, CKV en het vak Nederlands).

Onderstaande doelen krijgen bij alle vakken aandacht, maar worden gericht aangeleerd en ingeoefend vanuit het vak Nederlands om te kunnen toepassen in vakoverstijgende opdrachten en individuele andere vakken.

NL 5 De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.

NL 6 De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.

NL 7 De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.

NL 8 De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.

*VIR = Vast en bewust als doelstelling in onderwijs opgenomen (komt dan vaak ook nog in andere periodes langs)

Bijlage 4 KERNVRAGEN BEGELEIDING ONDERWIJS

HOE IS HET MET JE?

WAT BEN JE AAN HET DOEN?

WAT LEER JE HIERMEE?

PAST DAT BIJ JE PLANNING EN JE DOELEN?

LEG DIT EENS UIT

DOE HET EENS VOOR

Hulp nodig? WAT WIL JIJ LEREN?

Ga je VOORUIT of sta je stil? Staan je hersens aan?